

เพี้ยกระโทง

RUTACEAE

Tetradium glabrifolium (Champ. ex Benth.) T.G.Hartley

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นเล็ก ไม้ผลัดใบ สูงได้ถึง 12 เมตร เปลือก สีเขียวเข้มหรือน้ำตาลอมเทา บางเรียบหรือเป็นหลุมเล็กมาก ช่องอากาศจำนวนมาก ใบ ยาว 18-35 เซนติเมตร ออกตรงข้าม ใบประกอบแบบขนนกปลายใบย่อย (2)3-6 คู่ ออกเกือบตรงข้าม กว้าง 3-4.5 เซนติเมตร ยาว 7-14 เซนติเมตร รูปไข่ถึงขอบขนานแกมรีหรือใบหอก ปลายเรียวแหลม โคนเบี้ยว ขอบจักซี่ฟันหรือค่อนข้างเรียบ เนื้อคล้ายหนังบาง สีเขียวเข้มด้านบน ด้านล่างสีเขียวอมเทา นวล เกือบทั้งสองด้าน หรือมีขนสีขาวเล็กสั้น กระจายบนเส้นใบ มีจุดต่อมจางๆ แต่เมื่อขยี้ ใบไม่มีกลิ่นเส้นใบ 8-12(15) คู่เล็กเรียว ก้านใบย่อยเล็กเรียว ก้านใบข้างยาว 0.5-0.8 เซนติเมตร ก้านใบปลายยาว 1-3.5 เซนติเมตร ก้านใบยาว 4-11 เซนติเมตร เกือบหรือมีขนเล็กสั้น (บนแกนกลางใบด้วย) กิ่งอ่อนมีขนละเอียด แก่เกลี้ยง แบนเล็ก น้อยตามข้อ ดอก สีขาวออกเขียวอ่อน แยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้น ออกเป็นช่อกว้างแตกแขนงยอดแบน (ช่อเชิงหลั่น) ยาว 9-19 เซนติเมตร ที่ปลายกิ่งหรือง่ามใบบนๆ หลายดอก เกือบหรือมีขน ก้านดอกยาวได้ถึง 4 มิลลิเมตร กลีบดอก (4)5 กลีบ กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร รูปรี โค้งเว้า เกือบหรือมีขน โดยเฉพาะบนเส้นกลางกลีบด้านนอก ช้อนกันเล็กน้อยในตาดอก ดอกเพศผู้ (ไม่พบในภาคใต้) เกสรเพศผู้มี (4)5 อัน แยกกัน ยาวกว่ากลีบดอก ก้านชูอับเรณูมีขน รังไข่เป็นหมัน คล้ายเป็นนิ้ว (4)5 นิ้ว ดอกเพศเมียไม่มีเกสรเพศผู้ (หรือลดรูป) รังไข่ขนาดประมาณ 2.5 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียมี (4)5 อัน แยกหรือโคนเชื่อม สีเขียวเข้มหรือออกแดง รูปถังเปรี๊ยะ มี (4)5 ร่อง ก้านเกสรเพศเมีย สั้น ยอดเกสรเพศเมียใหญ่จัก 5 พู ผล ขนาด 0.5-0.8 เซนติเมตร กลมแบน (กว้างมากกว่ายาว) จัก (3-4)5 พู กลีบเลี้ยงเล็กติดที่โคน สีเขียวอ่อน สุกสีแดงเข้ม คล้ายหนัง ผนังผลชั้นในเปราะ แก่แตก 5 ส่วน (แตกแนวเดียว) แต่ละส่วนมี 1 เมล็ด ดำมัน ขนาด 2.5-4 มิลลิเมตร อีก 1 เมล็ดเป็นหมัน ติดอยู่อีกนานหลังผลแตก

พบในป่าดิบ จังหวัด ชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ ตรัง

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอน. ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z).-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : <https://treesandshrubsonline.org/articles/tetradium/tetradium-glabrifolium/>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)